Kaderstellende notitie voor de Europastrategie Noord-Holland 2022-2030

1. Inleiding

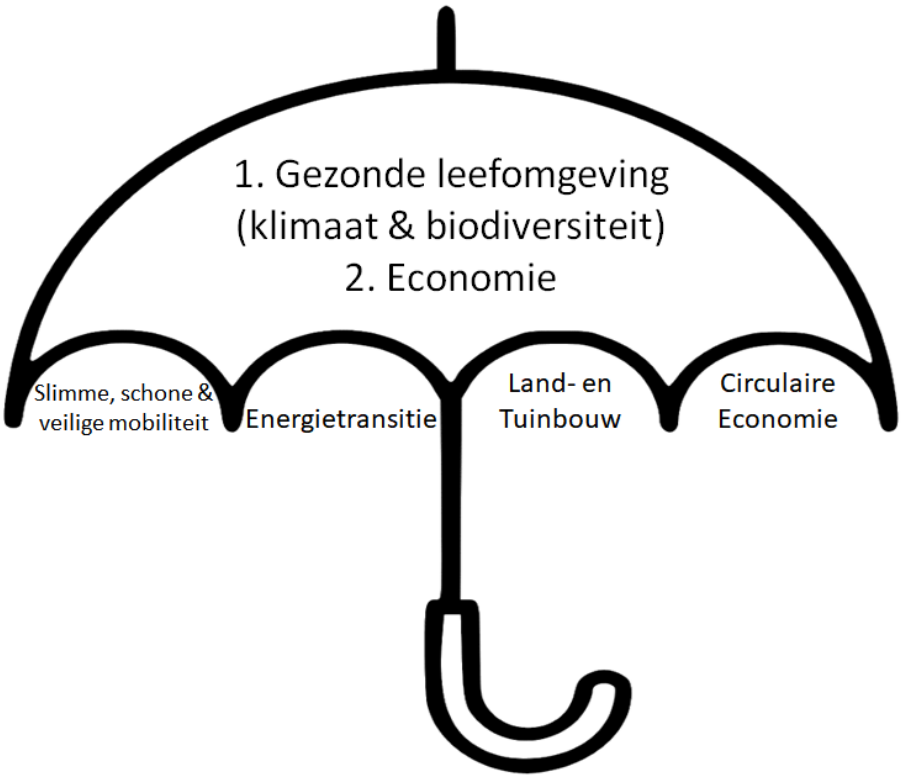
In deze kaderstellende notitie doen wij een voorstel voor thema's en onderwerpen om op te nemen in de Noord-Hollandse Europastrategie. De provincie Noord-Holland werkt in Europa samen in verschillende verbanden en coalities, afhankelijk van het onderwerp. Daarnaast kiezen we voor een eigen Europastrategie om accenten te leggen die voor Noord-Holland van belang zijn. De thema's in deze notitie komen voort uit een zorgvuldig doorlopen proces met uw Staten en na analyse van de raakvlakken tussen Europees beleid en provinciaal beleid en bijbehorende ambities.

De notitie die nu voorligt bevat de uitkomsten van het Benen op Tafel overleg van februari jl. Uit het open gesprek is een duidelijk beeld naar voren gekomen van specifieke onderwerpen binnen de overkoepelende thema's: (1) Gezonde Leefomgeving met specifiek aandacht voor klimaat & biodiversiteit en (2) Economie.

Deze notitie vormt het kader voor de thematische focus in de Europastrategie tot 2030.

2. De EU paraplu

We hebben de onderwerpen op deze manier in een paraplu gerangschikt:

De EU paraplu

Wij stellen voor deze thema's een centrale plek te geven in de Europastrategie. Dit betekent dat de activiteiten in de Europastrategie steeds dienen bij te dragen aan de provinciale doelen op deze twee overkoepelende thema's. Ook vinden wij dat digitalisering een centrale plaats moet krijgen, omdat digitalisering bijdraagt aan de doelen die de provincie nastreeft.

Daarnaast zijn er de meer specifieke provinciale onderwerpen, die raken aan de overkoepelende thema's en die sterk beïnvloed worden door Europees beleid. De specifieke provinciale onderwerpen zijn: Slimme, Schone & Veilige Mobiliteit, Energietransitie, Land- en Tuinbouw en Circulaire Economie. De provincie wil nadrukkelijk op deze onderwerpen acteren. Dit betekent echter niet dat Noord-Holland bij de overige relevante onderwerpen niet betrokken is. We doen dit door maximaal gebruik te maken van onze Brusselse netwerken en samenwerkingen.[1]

In de Europastrategie beschrijven wij voor bovenstaande onderwerpen welke Noord-Hollandse belangen er op Europees niveau spelen en welke Europese activiteiten en samenwerkingen bijdragen aan het realiseren van de provinciale opgaven. Het gaat dan om signalering van relevante Europese beleidsontwikkelingen, signalering van kansen voor Europese subsidies en beleidsbeïnvloeding. In de Europastrategie formuleren wij de activiteiten zo concreet mogelijk met daarbij strategische keuzes over de samenwerkingsverbanden en netwerken die daarvoor worden ingezet.

Aansluitend op de Europese beleidstrajecten en provinciale beleidsagenda's zal de Europastrategie van 2022 tot en met 2030 van kracht zijn. Europese besluitvormingsprocessen kunnen vele jaren duren. Als basis van de provinciale betrokkenheid in Brussel is een lange termijnvisie en continuïteit dus van belang. Afhankelijk van ontwikkelingen in Brussel en in provinciaal beleid zal de Europastrategie echter ook ruimte bieden voor accentverschuivingen binnen de vastgestelde onderwerpen.

2.1 Overkoepelende thema's

Gezonde Leefomgeving en Economie
De Europese Green Deal biedt een aantal aanknopingspunten om de economie te verduurzamen en transities op bijvoorbeeld het gebied van energie en mobiliteit te versnellen. De provincie onderstreept het belang van strenge Europese normen, bijvoorbeeld voor CO2-reductie, om verduurzaming te versnellen met behoud van een gelijk Europees speelveld. Daarnaast zien we Europa als een belangrijke partner om duurzame innovatie te stimuleren.

Ons economisch beleid is gericht op het verbeteren van zowel de welvaart als het welzijn van (de inwoners van) de provincie. De combinatie van ruimte en groen enerzijds en de internationale faciliteiten en activiteiten zoals onder andere in de metropoolregio Amsterdam anderzijds maakt Noord-Holland aantrekkelijk voor veel verschillende vormen van bedrijvigheid. De activiteiten in de Europastrategie dragen bij aan het behouden en versterken van de economische concurrentiepositie en het vestigingsklimaat van de provincie, waarbij specifiek aandacht is voor een gezonde leefomgeving. Een gezonde omgeving waar je woont, werkt of recreëert en die uitnodigt tot een gezonde leefstijl. De balans tussen economische belangen en het belang van een gezonde leefomgeving is de kern van ons Europees beleid op de lange termijn. Op de korte termijn is er ook aandacht voor groen en duurzaam herstel van de economie. Dit is een belangrijke pijler van zowel het EU Coronaherstelfonds[2] als van ons economisch beleid en biedt mogelijk kansen voor de uitvoering van motie 42.

[1] Denk bijvoorbeeld aan de samenwerking in Randstadverband, waarbij we met de provincies Flevoland, Utrecht en Zuid-Holland afspraken hebben gemaakt over dossierverdeling. Dit maakt het mogelijk om effectiever belangen te behartigen en efficiënter samen te werken.

[2] EU Recovery and Resilience Facility (RRF)

2.2 Specifieke onderwerpen

Slimme, Schone & Veilige Mobiliteit
De groei van het aantal inwoners en de werkgelegenheid in de provincie zorgt voor meer mobiliteit, meer vraag naar energie en meer vraag naar ruimte en infrastructuur. Daarbij verandert de manier waarop we reizen door technologische ontwikkelingen, de energietransitie en de verstedelijkings- en woningbouwopgaven. De provincie zet zich daarom, onder de noemer 'slim, schoon en veilig', in om bij te dragen aan de (duurzame) mobiliteitstransitie.

Als onderdeel van de Europese Green Deal presenteerde de Europese Commissie eind 2020 de Slimme en Duurzame Mobiliteitsstrategie. Deze strategie moet bijdragen aan de Europese doelstelling om in 2050 de uitstoot in de transportsector met 90% te verminderen en tegelijkertijd een slimme, veilige, concurrerende en toegankelijke connectiviteit te realiseren. De Europese Unie nodigt stakeholders uit om mee te denken over de uitwerking van de strategie in wetgeving en in doelstellingen, zoals het stimuleren van kennisuitwisseling en grensoverschrijdende projecten. Naar verwachting komen daar voor de provincie zowel verplichtingen als kansen uit voort die van invloed zijn op de Noord-Hollandse doelen voor slimme, schone en veilige mobiliteit. Om Europa optimaal te laten bijdragen aan de provinciale mobiliteitsopgave, formuleren we in de Europastrategie welke Europese activiteiten bijdragen aan de uitvoering van het Noord-Hollands Perspectief Mobiliteit en de Focus Smart Mobility.

Energietransitie
De energietransitie vormt de basis voor het realiseren van onze doelen op het gebied van gezonde leefomgeving, verduurzaming van de economie en de mobiliteitstransitie. De provincie streeft naar beleid en maatregelen waarbij energietransitie en gezondheidswinst hand in hand gaan. Zowel de EU als de provincie zetten in op energiebesparing en de ontwikkeling van hernieuwbare energie. De komende jaren ontwikkelt de Europese Commissie richtlijnen en instrumenten om de transitie naar een klimaatneutraal Europa in 2050 te stimuleren, welke van invloed zullen zijn op de provinciale ambities. Zo is het succes van de energietransitie in het Noordzeekanaalgebied en Den Helder onder andere deels afhankelijk van Europese plannen op het gebied van waterstof, de ontwikkeling van een Europese infrastructuur voor duurzame brandstoffen en de bouw van energiehubs op de Noordzee. Daarom zijn ook de ontwikkelingen rondom de Europese Industriestrategie en de kansen die voortvloeien uit het mechanisme voor een rechtvaardige transitie (o.a. het Just Transition Fund) relevant. Onze Europese inzet wordt onder meer bepaald op basis van de volgende provinciale beleidsagenda's: Bouwstenen adaptieve uitvoeringsstrategie energie-infrastructuur 2020-2024, Waterstofstrategie, Regioplan Noordzeekanaalgebied en Programma Tata Steel 2020-2050.

Land- en Tuinbouw
De economische waarde van de land- en tuinbouwsector is groot voor Noord-Holland. De agrarische sector, en met name de tuinbouwsector levert producten van hoge kwaliteit voor de nationale, Europese en mondiale markt. Bovendien is de innovatie in de sector een belangrijk exportproduct voor Nederland. De hoogwaardige en uiterst efficiënte (Nederlandse) tuinbouwsector kan, met innovatieve oplossingen, een gidsrol spelen bij het behalen van de Europese duurzaamheidsambities. Zij levert een belangrijke bijdrage aan het verwezenlijken van de doelstellingen zoals uiteengezet in de Europese Green Deal, de van boer-tot-bord strategie en de biodiversiteitsstrategie 2030. In Europees verband heeft Noord-Holland zich de afgelopen jaren ingezet om innovatie en duurzaamheid in de land- en tuinbouwsector te stimuleren. Door het delen van kennis, opzetten van lobbytrajecten en aangaan van samenwerkingen met partners heeft Noord-Holland in Brussel op dit dossier een stevige positie opgebouwd. Deze positie willen wij de komende jaren verder benutten om in Europa aandacht en actie te organiseren voor de benodigde transitie van de land- en

tuinbouw. Wij richten ons onder meer op kansen om de Europese boer-tot-bord strategie optimaal te laten bijdragen aan onze eigen voedselvisie. Daarbij blijven wij ons inzetten voor een meer duurzame besteding van de middelen in het Europees Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB). Een omslag van de inzet van landbouwsubsidies, met aandacht voor bodemkwaliteit, biodiversiteit en klimaat, is van belang om op Europees en provinciaal niveau de transitie van de landbouwsector te kunnen waarborgen.

Circulaire Economie
Grondstoffen worden steeds schaarser en hierdoor zal het huidige economische systeem uiteindelijk vastlopen. De provincie streeft ernaar om het gebruik van primaire grondstoffen tot een minimum te beperken en grondstoffen, producten en materialen op een hoogwaardige manier in de keten te behouden. Dit vraagt om een systeemverandering waarvoor stimulerende wet- en regelgeving nodig is, bij voorkeur op Europees niveau, om een gelijk internationaal speelveld te behouden. Zo zou het verplicht stellen van een minimumnorm voor het gebruik van recyclaten, bijvoorbeeld voor plastics en textiel, het hergebruik van deze grondstoffen een enorme stimulans kunnen geven. In het Actieplan Circulaire Economie van de EU zien we veel ambities om de transitie naar een circulaire economie te versnellen. Hier liggen kansen voor de provincie om samen met onze partners in Europa de benodigde concrete veranderingen in de wet- en regelgeving te realiseren, zoals beschreven in de Noord-Hollandse Actieagenda Circulaire Economie 2021-2025. Ook willen we Europese subsidiemogelijkheden tijdig signaleren, zodat innovatieve projecten en bedrijven, die bijdragen aan de transitie naar een circulaire economie, daarvan kunnen profiteren.

3. Vervolg

De komende maanden werken wij op bovenstaande onderwerpen de concrete Europese activiteiten uit. In het najaar van 2021 leggen we u de Europastrategie 2022-2030 ter besluitvorming voor.